

ევროკომისიის რეკომენდაცია 7

პროფესიული, პლურალისტული, დამოუკიდებელი მედიაგარემოს უზრუნველყოფა

ევროკომისიის რეკომენდაცია

უფრო ძლიერი ძალისხმევის გაწევა თავისუფალი, პროფესიონალური, პლურალისტური და დამოუკიდებელი მედია გარემოს უზრუნველსაყოფად, განსაკუთრებით იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მედიის მფლობელების წინააღმდეგ სისხლის სამართლის პროცედურები შეესაბამებოდეს უმაღლეს სამართლებრივ სტანდარტებს. დაიწყოს მიუკერძოებელი, ეფექტური და დროული გამოძიება ჟურნალისტებისა და მედიის სხვა წარმომადგენლების უსაფრთხოებისთვის საფრთხის შექმნის ფაქტებზე.¹

„ქართული ოცნების“ გეგმა

პარლამენტის ადამიანის უფლებების დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტი, საქართველოს პროკურატურასთან და შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან თანამშრომლობით, უზრუნველყოფს ინფორმაციის საჯაროობას ყველა შესაბამისი საქმის გამოძიების შესახებ.²

ევროკომისიის მოსაზრება ევროკავშირში გაწევრიანებასთან დაკავშირებით საქართველოს განაცხადზე

ევროკავშირში გაწევრიანებასთან დაკავშირებით საქართველოს განაცხადზე მომზადებულ ევროკომისიის მოსაზრებაში (შემდგომში „ევროკომისიის დოკუმენტი“) ხაზგასმულია, რომ მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ძირითადად პლურალისტური მედია გარემოა, ქვეყანაში გახშირდა ოპოზიციური მედია საშუალებების მესაკუთრეების წინააღმდეგ გამოძიებები და სასამართლო პროცესები, მზარდია ჟურნალისტების დაშინებისა და მათ წინააღმდეგ განხორციელებული ფიზიკური და ვერბალური თავდასხმების რიცხვი - გამოძიების პროცესი კი საკმარისად ეფექტიანი არ არის. მედიის წარმომადგენლების წინააღმდეგ გამოტანილ განაჩენებს კი მსუსხავი ეფექტი აქვთ კრიტიკულ მაუწყებლობაზე.

¹ ec.europa.eu (ვებგვერდი), Opinion on the EU membership application by Georgia. ხელმისაწვდომია https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_3800, 17.06.2022

² civil.ge (ვებგვერდი), ქართულმა ოცნებამ ევროკომისიის რეკომენდაციების შესრულების გეგმა წარადგინა. ხელმისაწვდომია <https://civil.ge/ka/archives/499106>, 01.07.2022

გარდა ამისა, მედიის მარეგულირებელი კანონმდებლობა საჭიროებს შემდგომ ცვლილებებს ევროპულ სტანდარტებთან დასაახლოებლად.³

მმართველი პარტიის მიერ საკუთარი გეგმის შესრულება

დემოკრატიის კვლევის ინსტიტუტმა შეკითხვით მიმართა საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტს ქართული ოცნების გეგმის შესაბამისად, რა სამუშაოები შესრულდა ევროკომისიის მე-7 რეკომენდაციის შესასრულებლად. კერძოდ, რა კრიტერიუმის მიხედვით და რომელი სისხლის სამართლის საქმეები შეირჩა ზემოთ აღნიშნული რეკომენდაციების და „ქართული ოცნების“ გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესასრულებლად? რა კონკრეტული ღონისძიებები გატარდა, მათ შორის, რა ფორმით, რამდენ და რომელ საქმეებზე მოხდა ინფორმაციის საჯაროობის უზრუნველყოფა?

მიუხედავად ორგანიზაციის მხრიდან დეტალურად გამოთხოვილი ინფორმაციისა, ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტიდან 2022 წლის 3 ნოემბრით დათარიღებული პასუხის თანახმად, ევროკომისიის მე-7 პუნქტის შესასრულებლად, კომიტეტში საგანგებო სამუშაო ფორმატი არ შექმნილა. *„როგორც მოგეხსენებათ, ამ საკითხზე რომელიმე საგანგებო სამუშაო ფორმატის (თემატური მოკვლევა, სამუშაო ჯგუფი და სხვა) შექმნა გათვალისწინებული არ ყოფილა. აქვე გაცნობებთ, რომ უფრო კონკრეტული ინფორმაციის მოწოდება შესაძლებელი იქნება მას შემდეგ, რაც მუშაობა გაგრძელდება საჯარო ფორმატში, რაც მოსალოდნელია ახლო მომავალში.“*⁴

პარლამენტიდან მიღებული წერილის შემდეგ, საჯარო ფორმატში ცნობილი არ გამხდარა ხელისუფლების მიერ ევროკომისიის მე-7 პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულების შესასრულებლად გაწეული სამუშაოს შესახებ, თუმცა დაახლოებით ამავე პერიოდში თბილისის სააპელაციო სასამართლომ სასჯელი დაუმძიმა ტელეკომპანია „მთავრის“ დირექტორს ნიკა გვარამიას, მაშინ როდესაც მისი სისხლისსამართლებრივი საქმე ევროკავშირის სტრუქტურების განსაკუთრებული დაკვირვების ქვეშაა.

დემოკრატიის კვლევის ინსტიტუტის მიერ დაკვირვების განხორციელების პერიოდში, ქართულმა ოცნებამ არ უზრუნველყო მე-7 რეკომენდაციასთან დაკავშირებით საკუთარი გეგმის შესრულება.

ქართული ოცნების გეგმის შესაბამისობა ევროკომისიის რეკომენდაციასთან

ქართული ოცნების გეგმის მედიის თავისუფლებასთან დაკავშირებული ნაწილი განსაკუთრებული ბუნდოვანებით გამოირჩეოდა. ამ შემთხვევაში ხელისუფლებას არც გეგმის შესრულების კონკრეტული ვადები დაუსახელებია, და არც რაიმე კონკრეტული მოქმედებები, „შესაბამის საქმეებზე“ ინფორმაციის გასაჯაროების ვალდებულების გარდა.

³ ec.europa.eu (ვებ-გვერდი), Commission Opinion on Georgia's application for membership of the European Union. Brussels, ხელმისაწვდომია <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-06/Georgia%20opinion%20and%20Annex.pdf>, p.10. 17.06.2022

⁴ საქართველოს პარლამენტის აპარატის 03 ნოემბრის წერილი N10380/2-7/22

საანგარიშო პერიოდში ქართულ ოცნებას არ გაუწევია ძალისხმევა შეეცვალა მდგომარეობა მედია დამოუკიდებლობის მიმართულებით. პირიქით, 2022 წლის 2 ნოემბერს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მიერ ნიკა გვარამიასთვის სასჯელის დამძიმებამ დამატებითი კითხვის ნიშნები გააჩინა. ნიკა გვარამიას საქმე ნახსენებია ევროპარლამენტის რეზოლუციაშიც,⁵ რომელშიც მითითებულია: „[ევროპარლამენტი] მოუწოდებს საქართველოს ხელისუფლებას, შეწყვიტოს პოლიტიკურად მოტივირებული საქმეები კრიტიკული მედია საშუალებების თანამშრომლების, მათი მფლობელების და ოჯახის წევრების წინააღმდეგ; ამ მხრივ, ხაზს უსვამს მთავარი არხის დირექტორის ნიკა გვარამიას და სხვა მედია საშუალებების - ფორმულას და ტვ პირველის დირექტორებისა და დამფუძნებლების საქმეებს; გამოხატავს ღრმა წუხილს იმ ფაქტთან დაკავშირებით, რომ 2 ნოემბერს, მიუხედავად საექვო ბრალდებისა და ამ საქმესთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი შეკითხვებისა - განსაკუთრებით მსჯავრდების დროსა და ბრალდებასთან დაკავშირებით, თბილისის სააპელაციო სასამართლომ ძალაში დატოვა ნიკა გვარამიას სასჯელი.“⁶

ევროპარლამენტის რეზოლუციაში მკაცრადაა გაკრიტიკებული საქართველოს ხელისუფლების უმოქმედობა 2021 წლის 5 ივლისის ძალადობასთან დაკავშირებით, რასაც ჟურნალისტების დაზარალება მოჰყვა: „[ევროპარლამენტი] გმობს 2021 წლის 5 ივლისის ძალადობის ორგანიზებაზე პასუხისმგებელი პირების მიმართ ეფექტიანი გამოძიების და მსჯავრდების ნაკლებობას“ - აღნიშნულია რეზოლუციაში.⁷

ევროპარლამენტის აღნიშნულ რეზოლუციას წინ უსწრებდა 2022 წლის 9 ივნისის ევროპარლამენტის რეზოლუცია⁸ საქართველოში მედია თავისუფლებისა და ჟურნალისტთა უსაფრთხოების შესახებ, სადაც უმკაცრესადაა შეფასებული საქართველოში მედიის თავისუფლების კითხით არსებული მდგომარეობა. რეზოლუციაში მითითებულია: გადაიხედოს ნიკა გვარამიას სასჯელი; საქართველოს ხელისუფლებამ უნდა დაიცვას დემოკრატიის, კანონის უზენაესობისა და ფუნდამენტური თავისუფლებების უმაღლესი სტანდარტები, როგორცაა მედიის თავისუფლება; საქართველომ უნდა შეზღუდოს საზოგადოების მონაწილეობის წინააღმდეგ სტრატეგიული საჩივრების გამოყენება, რაც მიმართულია უფლებადამცველებისა და მედიის წარმომადგენლების წინააღმდეგ და ზღუდავს მათ დამოუკიდებელ მუშაობას; საქართველოს ხელისუფლებამ თავი უნდა შეიკავოს მედიის თავისუფლებაში ჩარევისგან ან პოლიტიკურად მოტივირებული სასამართლო საქმეების წარმოებისგან მედიის მფლობელებისა და წარმომადგენლების წინააღმდეგ; გამოძიებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის ნაკლოვანებაზე იმ პირების მიმართ, ვინც პასუხისმგებელია ჟურნალისტებზე ძალადობაზე 2021 წლის 5 ივლისის თბილისში ღირსების მარშის დროს, სადაც ძალადობრივი თავდასხმის შედეგად ერთი ჟურნალისტი დაიღუპა; ევროპის საბჭომ და დემოკრატიულმა პარტნიორებმა უნდა განიხილონ ოლიგარქ ბიძინა ივანიშვილზე პერსონალური სანქციების დაწესება კრემლთან მისი კავშირებისა და

⁵ [europarl.europa.eu](https://eur-parl.europa.eu) (ვებგვერდი) Annual implementing report on the EU association agreement with Georgia, European Parliament resolution of 14 December 2022 on the implementation of the EU Association Agreement with Georgia P9_TA(2022)0442

⁶ იქვე, პარა. 24.

⁷ იქვე, პარა. 28.

⁸ [europarl.europa.eu](https://eur-parl.europa.eu) (ვებგვერდი), European Parliament resolution of 9 June 2022 on violations of media freedom and the safety of journalists in Georgia (2022/2702(RSP)) ხელმისაწვდომია https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0239_EN.html 09.06.2022

მთავრობაში მისი გავლენების გამო ჟურნალისტებისა და პოლიტიკური ოპონენტების დევნისთვის.

იმის შესაფასებლად, თუ რამდენად შესრულდა ევროკომისიის მე-6 რეკომენდაცია, ევროკომისია ყურდღებით დააკვირდება, რამდენად შეესაბამება მედია მფლობელების და მენეჯერების წინააღმდეგ მიმდინარე სისხლისსამართლებრივი საქმეები ევროკავშირის მიერ მოთხოვნილ სტანდარტებს. ამ მხრივ, საქართველოს სამწუხაროდ, პროგრესი არ ჰქონია.